

ЕТИЧНІ СТОРОНИ ПОНЯТТЯ ДЕТЕРМІНІЗМУ ТА СВОБОДИ ВИБОРУ

Жбанов М.О.,

*дійсний член КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді», відділення філософії та суспільствознавства секції «Філософія»,
учень 9 класу, ЦТ «Шевченківець», м. Київ, Україна
e-mail: MaksikBazdrugsun12@gmail.com*

Тищенко М.С.,

*керівник секції МАН ЦТ «Шевченківець», м. Київ, Україна
e-mail: nikzig@ukr.net*

Детермінізм як явище за своєю сутнісною структурою, протирічить поняттю свободи вибору. Такий стан речей пов'язаний з тим, що детермінізм передбачає під собою передвизначеність подій та процесів. Одна подія перетікає в іншу, стаючи першопричиною останньої. Свобода вибору, у свою чергу, є індивідуальним вибором суб'єкта, стосовно того або іншого варіанту розвитку подій, на виборі якого зупиняється суб'єкт.

У відповідності до детермінічного підходу, відсутня свобода вибору як така. І за таких умов індивідуальний вибір не є можливим. Тим самим вчинки які здійснюються у відповідності до теорії детермінізму, не підлягають критичній оцінці як такі. Це пов'язано із наявністю ситуації, де є джерельна основа від якої походить подія. І заради непредвзятої констатації, існують всі підстави критично оцінювати цю саму джерельну передоснову, а не похідні від неї явища.

Ідея під назвою свобода вибору передбачає в свою чергу наступне, людська особистість має здатність впливати на ситуацію. І у відповідності до власних можливостей, вона здатна по-різному діяти, в різних формах і в різний спосіб. В такій ситуації вона автоматично стає, об'єктом критичного погляду на її конкретні дії, які вона безпосередньо вчиняє.

Таким чином в цих двох підходах існує відмінність, і полягає вона, зокрема, в аспекті етичної відповідальності. Відтак, у випадку з детермінізмом, ця сама етична складова лежить на чинниках і факторах, які знаходяться в основі, а не є похідними.

Другий підхід передбачає наявність вантажу етичної відповідальності, на безпосередньому виконавці. Який в свою чергу користуючись своєю свободою вибору, робить ставку на користь того або ж іншого варіанту розвитку подій.

Список використаних джерел:

1. Августин. Исповедь // Творения: В 4т. Т.1 / Блаженный Августин. – изд. 2-е. – СПб.: Алетейя ; Киев : УЦИММ-Пресс, 2000. С. 469-741.
2. Аверинцев С. София-Логос. Словарь / Сергей Аверинцев. – К. : Дух і Літера, 2006. С. 404-410.
3. Леонтьев Д. А. Психология свободы: к постановке проблемы самодетерминации личности // Психологический журнал, Том 21, №1. М., 2000.